

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 13.

TÁRSADALOMISMERET

EMELT SZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA

2015. május 13. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

A feladatsor két részből áll:

I. rész: mindenki által megoldandó feladatokat tartalmaz a társadalomismeret és a jelenismeret témakörökből

II. rész: szintén két feladatsort tartalmaz:

- A. gazdasági ismeretek
- B. pszichológia

Kérjük, aláhúzással jelölje (fentebb) a vizsgázó, hogy a II. rész két feladatsorából melyiket választja. (Csak az egyik feladatsor megoldásáért kaphat pontot.)

Az írásbeli dolgozat végső pontszámát (maximum 75 pont) az I. rész (maximum 55 pont) és II. rész (maximum 20 pont) pontszámának összege adja meg.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Forráselemzés

Az alábbiakban különböző korszakokból származó hirdetéseket olvashat. Elemezze a forrást 10-15 sorban a megadott szempontok alapján!

REKORD' kézitáska. A legújabb minta. Erős zerge-, angol saffián vagy kecske bőrből. Minden színben. 18 cm magas. 21 cm széles. selvem béléssel. belől toillel 11 koronáért kapható a készítőnél. CSÁNGÓ bőrdíszműves. Bpest. Múzeum-körút 3. Ugyanott Pénz-, szivar- és bankó-tárczák nagyválasztékban. Vidékre a pénz előleges beküldése mellett portómentes.

Női válltáska: fekete-meggy, piros-szürke (Diva collection)

Őszi újdonságok 2014 | Diva collection | Táska » Női divattáska »

Szín: fekete-meggy, piros-szürke

Anyag: rostbőr

Méret: 40 cm × 21 cm × 9 cm

Vállpánt hossza: 70 cm

Rekeszek száma: 2

Belső zsebbel rendelkezik! Ár: 10 980 Ft

[Kosárba](#)

Kizárólag eredeti, legjobbaknak elismert „Író angyal” gramofon gépek és lemezek. SCHMID NÖVÉREK-nél Budapest, IV., Kigó-tér 1. sz. Válaszküldemények, kedvező lemezcsere főlvétel. Ár- és lemezjegyzék ingyen és bérmentve.

Hordozható DVD- és Blu-ray lejátszó

- Hordozható DVD-lejátszó
- Képtárló: 7" (18 cm) LCD
- Tuner: DV-T, MPEG4
- DVB-T MPEG 4 tuner
- Beépített Li-ion akku
- Szivargyújtó/hálózati adapter
- USB-csatlakozó
- Súly: 1 kg
- A készülék alkalmas a magyarországi földfelszíni, szabad hozzáférésű digitális televíziós műsorszórás vételére.

A termék csak üzleteinkben vásárolható meg. **Ár: 25 999 Ft**

Elérhetőség: Budapest, Corvin Bevásárlóközpont, KOKI Terminál, Sugár Üzletközpont

8 nap elegendő ahhoz, hogy kezei hófehérek, tiszták, simák, -puhák s bárszonszerűek legyenek. Aki a DIANA szappan és DIANA krém hatását ismeri, az tudja jól, hogy ezek a legjobb kézfmomítók, Előkelőbb urak és hölgyek nem is tudnak mosakodni csak DIANA szappannal.

NIVEA TOUR '12

CSALÁDI EGÉSZSÉG ÉS SPORT NAPOK

NIVEA FUTÁS 2012. 05. 18.

VÁROSLIGET

TATRALOMNITZ A legmodernebb téli sporttelep. Ideális új bobpálya. Külön ródlis és skeletónpálya. Elsőrangú ellátás. A Palota-szállóban minden modern kényelem. Központi fűtés, villany világítás. Lift. Elő és utóidényben kedvezményes árak. Prospektus.

Változatos szlovákiai síutak

A szlovákiai hegyvidék különlegessége a nemzeti parkokban és hegyi tavakban gazdag tájban rejlik. Ezenkívül a kedvező árak és az ország közelsége is nagy szerepet játszik abban, hogy ennyire népszerűek a szlovákiai síutak a hazai síelők körében. A minőségi sípályák és wellness szállók pedig csak növelik a szlovákiai síutak közkedveltségét.

Forrás: http://epa.oszk.hu/00000/00030/02929/pdf/VU_EPA00030_1910_05.pdf (szerkesztett változat)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Értelmezés

Elemezze az alábbi szöveget, majd válaszoljon a kérdésekre!

„A bevándorlási hivatal fennállása óta még nem találkoztak annyi menedéjkogi kérelemmel, mint tavaly – közölte a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal főigazgatója hétfőn Debrecenben. Végh Zsuzsanna, a hivatal észak-alföldi regionális igazgatóságának évertékelője előtt tartott sajtótájékoztatón elmondta: míg 2012-ben 2157 menedéjkogi kérelmet kellett elbírálniuk, tavaly ez a szám 18 900-ra... nőtt, vagyis elmondható, hogy tömegessé vált az illegális migráció.

A legtöbb menedéjkogi kérelmet kérő Koszovóból, Afganisztánból, Szíriából, Algériából és Pakisztánból érkezett – tette hozzá a főigazgató, megjegyezve, hogy ezekből az országokból érkezett a kérelmezők csaknem 70 százaléka.

A kérelmezők jelentős része nem válságövezetből jön, hanem gazdasági okból érkezik az országba.... Ugyanakkor Magyarország jellemzően még mindig tranzitország... – jegyezte meg Végh Zsuzsanna.”

Forrás: <http://www.haon.hu/vegh-zsuzsanna-tomeges-menedekjogi-kerelem/2488093> (2014. 02. 24.)

- a) Hányszorosára nőtt a menedéjkogi kérelmet benyújtók száma 2013-ban, ha az egység a 2012-ben regisztrált 2157 fő?

.....

- b) Mit jelent a tranzitország kifejezés?

.....

.....

- c) Milyen veszéllyel jár(hat) az illegális migráció a befogadó országra nézve?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Fogalomfelismerés

Az alábbi meghatározások közül válassza ki a helyeset, majd írja a négyzetbe a fogalomra vonatkozó definíció betűjelét!

1. Passzív ház

- A) Olyan épület, amely az átlagosnál sokkal több külső energiát használ fel.
 B) Bontott anyagokból épített ház.
 C) Használton kívüli ház.
 D) Olyan épület, amely nem vagy alig használ fel külső energiát.

2. Történelmi egyházak

- A) Olyan egyházak, amelyeket régen alapítottak, jelentős vagyonuk és kiterjedt hivatalos lelkészi hálózatuk van.
 B) Olyan egyházak, amelyeket régen alapítottak, de a történelemben nem játszottak szerepet.
 C) A 2011. évi *Az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló* törvény után alapított egyházak.
 D) Olyan egyházak, amelyek ma már csak a történelemkönyvekben szerepelnek.

3. Emancipáció

- A) egyenirányítás
 B) egyenjogúsítás
 C) egyensúlyozás
 D) egyenleg

4. Hierarchia

- A) Rangsor, egymás mellé rendeltség.
 B) Színpadi szakkifejezés, jelentése: álarc.
 C) Rangsor, egymás alá rendeltség.
 D) A polgári demokráciában az uralkodó megválasztásának a rendje.

4 pont	
---------------	--

5. Meghatározás

Egészítse ki az alábbi meghatározásokat az odaillő fogalommal!

- a) A(z) ..... különleges törvény, amelyben az állam önmagát korlátozva biztosítja polgárai számára az alapvető jogokat, illetve megszabja a hatalom gyakorlásának törvényes kereteit és szervezetét.

- b) Az elsőfokú/másodfokú bíróság határozata ellen, ha a törvény nem zárja ki,

.....nak/nek van helye.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) A(z) ..... fogalma azt jelenti, hogy a tag bármilyen szervezetben, képviselő-testületben vagy a parlamentben teljes joggal rendelkezik.

d) A(z) ..... olyan önzetlen viselkedés, amely más hasznára, másnak az érdekében történik, önkéntes, szándékos és tudatosan nem a cselekvő saját érdekeit szolgálja.

4 pont	
---------------	--

6. Keresztrejtvény

A keresztrejtvény elemei politikában használatos fogalmakat tartalmaznak. Töltse ki az ábrát a megadott meghatározások segítségével!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1													
2								O					
3								A					
4					G			L					
5					Á								
6						A	K		I				
7					M								
8													
9													
10													
11													
12		N	T			P							

Vízszintes:

6: Egy politikai párt tagjainak szervezett csoportosulása.

12: Országgyűlési képviselő kormányhoz intézett kérdése.

Függőleges:

5: A helyi önkormányzat választott vezetője.

8: Politikai pártok szövetkezése.

4 pont	
---------------	--

7. Kiválasztás

Az Európai Unió egyik jogelődjé az 1951-ben megalakult Európai Szén- és Acélközösség (régébbi nevén Montánunió), amely a tagországok szén- és acéliparának közös irányítására, felügyeletére jött létre.

A felsorolt államok közül válassza ki azt a hatot, amelyek az Európai Szén- és Acélközösség tagállamai voltak!

Anglia, Belgium, Ciprus, Dánia, Franciaország, Hollandia, Luxemburg, Málta, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország, Ukrajna

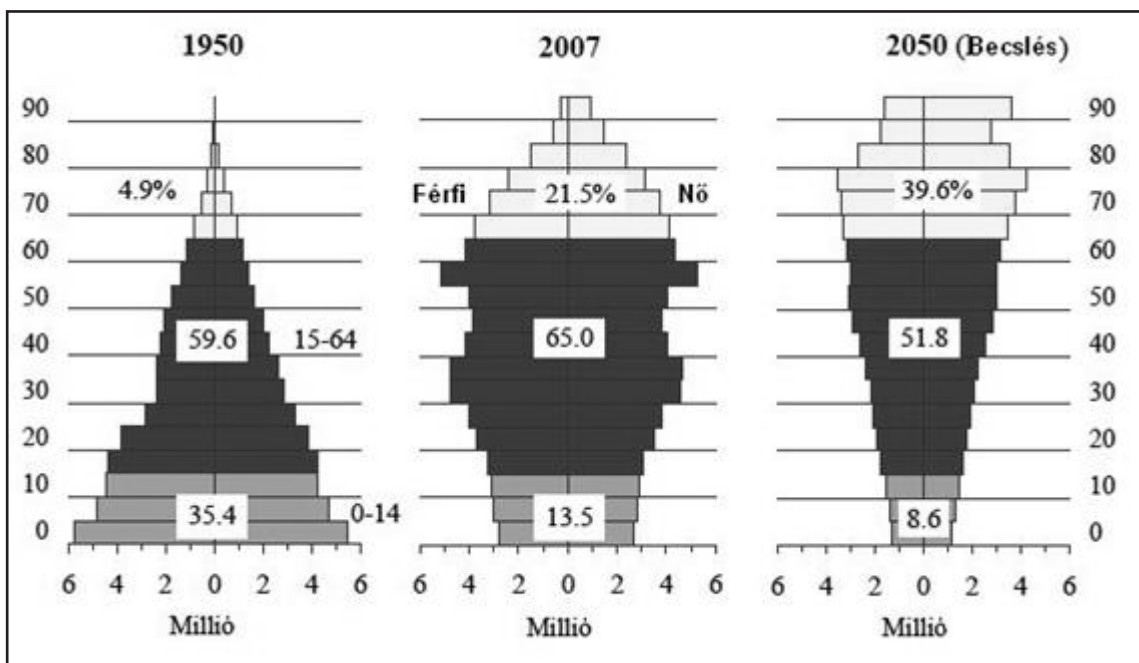
1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

3 pont	
---------------	--

8. Ábraelemzés

Értelmezze az alábbi ábrát, és válaszoljon a kérdésekre!

Japán népességének alakulása 1950 és 2050 között

Forrás: <http://www.jillstane.com/Japan%27s%20population%20pyramid.gif>

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Hogyan nevezik az ábrán látható speciális diagramot?

.....

b) Milyen átrendeződés figyelhető meg a népesség összetételében 1950 és 2050 között?
(Legalább három állítást fogalmazzon meg!)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

c) Milyen megoldandó társadalmi problémát okoz ez az átrendeződés a jövőben?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

8 pont	
---------------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II. rész

Ismételten felhívjuk a figyelmét, hogy a II. rész két feladatsorából csak az egyiket kell megoldania, vagy a Gazdasági ismeretek, vagy a Pszichológiai feladatsort!

A) Gazdasági ismeretek**1. Meghatározás**

1. Az alábbiak közül melyik a korlátolt felelősségű társaság legfőbb szerve?

- A) közgyűlés
- B) menedzsment
- C) taggyűlés
- D) tulajdonosi tanács

2. Mit jelent a „kata” mozaikszó?

- A) Kisadózó vállalkozások tételes adója
- B) Közalkalmazottak Tanácsa
- C) Katasztrófavédelmi Tanács
- D) Közkereseti Társaság alapítási tájékoztatója

3. Az alábbiak közül melyik állítás **nem** igaz az egyéni vállalkozások létrehozásával kapcsolatban?

- A) A vállalkozói tevékenység gyakorlásának nem feltétele a vállalkozói igazolvány.
- B) Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének bejelentését csak személyesen a kormányhivatal járási, fővárosi kerületi hivatalában lehet megtenni.
- C) A bejelentésnek tartalmaznia kell többek között a vállalkozásban folytatni kívánt fő- és egyéb tevékenységeket.
- D) Az egyéni vállalkozás indítása ingyenes.

4. Mit jelent a defláció?

- A) az inflációs ráta csökkenése
- B) 2-3%-os lassú árszínvonal-emelkedés
- C) magas szinten beragadt munkanélküliség melletti magas inflációs ráta
- D) árak esése

5. Melyik állítás igaz Magyarországon a személyi jövedelemadóra 2014-ben?

- A) sávós adó
- B) progresszív adó
- C) egykulcsos adó, a mértéke 16%
- D) regresszív adó

5 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Kiegészítés**Egészítse ki az alábbi meghatározásokat az odaillő fogalommal!**

- a) A(z) ..... olyan, kézzel nem fogható eredményű munkavégzés vagy jogosultság, amely annak fogadója vagy élvezője számára értéket jelent.
- b) .....-nak nevezzük a piacgazdaság olyan fajtáját, ahol a piaci verseny dominál, de állami szabályozással.
- c) Egy vállalat tulajdonosa lehet természetes személy, másik vállalkozás vagy az .....
- d) Részvénytársaság esetében minden részvényesnek jogában áll a társaság legfőbb szervének, a ..... a tevékenységében részt venni.
- e) A jegybanki alapkamat leginkább az .....-t igyekszik befolyásolni, valamint a pénzügyi stabilitást fenntartani.

5 pont

3. Elemzés**Az alábbi forrás segítségével 10-15 sorban mutassa be egy kisvállalkozás külső és belső marketinglehetőségeit, sikeres üzleti stratégiáját!**

Rendszer helyett ember

A Cake Shop Kávézó-Pékség-Sütibolt külső támogatás, más iparág és egyelőre befektető nélkül is eltartja magát, azaz most már több családot. – „A második hónaptól kezdve nyereségesek vagyunk, és bár nem ez az első interjú, amelyikben megpróbálom megfogalmazni, mitől, általában arra jutok, hogy míg a mai üzleti modellek rendszerek köré épülnek, én megfordítottam a sorrendet. Nálam a munkaerő a legfontosabb. Az üzlet akkor lesz bombaüzlet, ha motivált emberek belső, pénzzel soha meg nem fizethető készletét viszi előre.

Sallay Fanni úgy véli, sokat köszönhet a gasztrobloggereknek és a médiának – „...már a nyitás első hónapjában felkapták a helyet...” –, a turistáknak – „...egyre több külföldi oldal mutatja be a Cake Shopot. Forgatott itt amerikai videóútikönyv, szerepeltünk német címlapon, de előfordult, hogy valaki frissen kinevezett szerkesztőként visszagondolt a csokitortánkra, és alig várta, hogy megírjon minket a rovatában...” –, és annak is, hogy a főváros forgalmas pontján található a helyiség. A hálás vendég lelkesen tart élménybeszámolót a macaronokról és a tortákról. A jó hírek gyorsan terjednek, ez a Cake Shop marketingje: a tulajdonos szándékosan, tudatosan nem ad ki pénzt azért, hogy fényezze az üzletet. Van olyan munkatársa, aki a Facebook oldalt gondozza, de hirdetést nem vásárolt soha.

Forrás: <http://www.uzletresz.hu/vallalkozas/20141021-a-csoki-csak-maradjon-csoki.html> (szerkesztett változat)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Elemzés

Elemezze 5-10 sorban az alábbi cikkben megjelenő Z* generáció jellemző vonásait. Váolja fel, Ön szerint milyen eszközökkel lehetne sikeresen oktatni és nevelni ezeket a fiatalokat!

„A korosztály elnevezése többféle. Találkozhatunk a net generáció** , a digitális őslakosok, a bedrótozott nemzedék címkékkal, amelyek jól kifejezik a generáció mibenlétét.

A globális netgeneráció tagjait a korábbiakhoz képest legidősebb átlagéletkorú anyák gyermekeiként regisztrálhatjuk. Jellemzőjük, hogy kis családba születnek, létszámukat tekintve is a legkisebbek. Ugyanakkor legoktatottabbak, és a várható életkoruk is a leghosszabb.

Nevezhetnénk őket akár LEG generációnak is. Életüket az internethez kötődően, mintegy „bedrótozva” élik. Intellektusuk és igen fejlett problémamegoldó képességük kiváló technikai érzékkel társul, amely erős gyakorlati igényt generál. Absztraháló képességük és figyelemmegosztásuk jó, amelynek következtében egyidejűleg több médium felhasználói is. Mindezen kiváló tulajdonságok mellett számolni kell náluk a környezettől való elidegenedéssel, és azzal, hogy virtuális közösségi létük okán több negatív tapasztalattal kell megbirkózniuk, ami nehéz megfelelést, társtalanságot, kiúttalanságot, a rohanás-pénz- pörgés-siker hajszolását eredményezi a körükben. Ennek okát abban látjuk, hogy az internet világába való beleszületés az emberi kapcsolataikat, legyen szó családi, iskolai, kortárs vagy más csoportok kommunikációjáról, átalakítja.

Ugyanakkor az online világ kitágítja az én határait, és az identitás alakulásának jelentős tényezőjévé válik. Azzal is számolni kell, hogy a tekintélyhez való viszony megváltozik, és ez az iskolai szituációban hagyományos módszertani kultúra mellett komoly problémák kialakulását hozhatja a tudásszerzés folyamatában. Azt is világosan kell látni, hogy a digitális technika eszközrendszerének birtoklása az egyén és a környezete kapcsolatát forradalmian megváltoztatja. Ennél is komolyabb problémának érzékeljük, hogy az online világban eltöltött magas tartózkodási idő miatt a valóságos világban konfliktuskezelési készségük hiányos, indulatkezelési nehézségek, agresszió valószínűsíthető. Úgy véljük, hogy e korosztály a legveszélyeztetettebb a magányra, a szorongásra és az agresszióra.”

* A Z generáció az 1996–2010 között születettek.

** Vö: [www.marcprensky.com/writing/Prensky-Digital Natives, Digital Immigrants](http://www.marcprensky.com/writing/Prensky-Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants)

Forrás: <http://www.zgeneracio.hu/tanulmanyok>

Dr. Pais Ella Regina: Alapvetések a Z generáció tudomány-kommunikációjához – Tanulmány, PTE PMMIK, Pécs, 2013 (TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0016) (szerkesztett változat).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. rész Társadalomismeret és jelenismeret		Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Esszé		15	
2. Forráselemzés		10	
3. Értelmezés		7	
4. Fogalom felismerése		4	
5. Meghatározás		4	
6. Keresztrejtvény		4	
7. Kiválasztás		3	
8. Ábraelemzés		8	
I. rész összesen		55	
II. rész			
A) Gazdasági ismeretek		Maximális pontszám	Elért pontszám
1. Meghatározás		5	
2. Kiegészítés		5	
3. Elemzés		5	
4. Érvelés		5	
B) Pszichológia			
1. Esszé		10	
2. Elemzés		5	
3. Elemzés		5	
II. rész összesen		20	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		75	

_____

dátum

_____

javító tanár

	Elért pontszám egész számra kerekítve	Programba bevitt egész pontszám
Feladatsor		

_____

javító tanár

_____

jegyző

Dátum: _____

Dátum: _____